

Négy évszak Úrhidán”ingyenes környezeti nevelésről szóló előadásorozat

Iskolánk (ÁMK Géza Fejedelem Általános Iskola) alapítványa az „Úrhidai Tanulókert és Iskoláért Alapítványunk a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalnál a LEADER keretében a Sárvíz Helyi Közösséghez környezeti nevelésre benyújtott pályázatán 1081680 Ft-os támogatást nyert el. A 2010 ősztől 2011 őszéig tartó program négy évszakra kiterjedően mutatta be a tágabb természeti környezet értékeit (Sárvíz-mente és Duna-Ipoly Nemzeti Park területe), valamint a települési területtel való környezettudatos gazdálkodáshoz kapcsolódó ismereteket.

Természeti környezethez kötött ismeretek elsősorban az iskolás korosztály befogadási képességéhez igazítottan kerültek átadásra, egész napos kirándulásokon. Az oktatás karakterisztikus természeti területekre kihelyezett programok keretében zajlott. Művi környezethez (a település belterülete) kötött ismeretek a felnőtt és külön az iskolás korosztály igényei szerinti képzési csomagban kerültek átadásra interaktív előadások formájában.

Fontos eleme a programnak, hogy a konkrét, helyi adottságokhoz adaptált ismereteket közvetített és támogatta a lakókörnyezet fenntartható környezeti állapotának a kialakítását.

Tíz alkalommal többségében péntekenként interaktív előadásokat tartottunk a gyermekeknek 15 órai kezdettel, a felnőtteknek 16 órai kezdettel. Előadóink Fekete József helyi környezetvédő, a Gaja Környezetvédő Egyesület szakemberei.

Öt alkalommal, kirándulás keretei között ismerkedhettek meg a gyermekek a megyén belüli természeti környezettel általában a szombati napokon. Szakvezetőink a Duna-Ipoly Nemzeti Park szakemberei.

A képzés mind a négy évszakot átölelte, évszakonként bemutatva az aktuális környezeti kérdéseket, az alábbi témakörökben.

2010. október 7.	Őszi teendők a közvetlen és tágabb környezetünkben
2010. október 16.	Kirándulás: Vértesi Tájvédelmi Körzet, Cserszömörécés karsztbokorerdő
2010. október 29.	Az év értékelése meteorológiai szempontok alapján (talajvédelem, vízgazdálkodás)
2010. november 19.	Állat- és növényvédelem
2010. december 10.	Madárvédelem
2011. január 14.	A komposztálásról...
2011. február 18.	Vízellátás, csatornázás, szennyvíz
2011. március 18.	Tavaszi munkák a ház körül és parkban
2011. április 15.	A hulladék fogalma és kezelésének fontossága
2010. április 16.	Kirándulás: Dinyés-Fertő Természetvédelmi Terület, madárvonulás, vadlibahúzás
2011. május 7.	Kirándulás: Sárrét Tájvédelmi Körzet, Orchideák és más védett növények.
2011. május 13.	Méhek, emberek, társadalmak
2011. június 15.	Napsugárzás és hatása
2011. június 22.	Kirándulás: Sárvíz-völgye Tájvédelmi Körzet, vízimadarak a Sárvízen.
2011. (június 11.) esőnap július 1.	Kirándulás: Sárvíz-völgye Tájvédelmi Körzet – Erdei életközösség bemutatása

2010. október 07.

Őszi teendők a közvetlen és tágabb környezetünkben. Szobanövények őszi-téli gondozása.

A fény csökkenésével együtt a többi életfeltételt is csökkentjük: víz, tápanyag, hőmérséklet. Teendők a virágos kertben:

- Attelelő képletek felszedése.
- Elszáradt szár és levélrészecskék eltávolítása.
- Talaj szervesanyag utánpótlása.
- Talajművelés.
- Növényvédelem az évelőknél.
- Veteményes kerti munkák hasonlóképpen: komposztálás, vetéscserzés tervezése és szükségessége.
- Ugyanez gyümölcsösökben és szántóföldön.

2010. október 29.

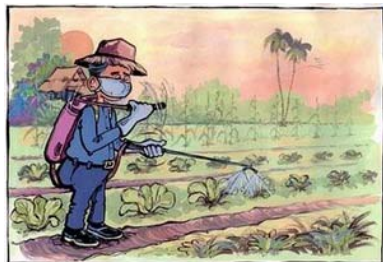
Az éve értékelése meteorológiai szempontok alapján

- Klímaváltozás vagy jégkorszak?
- A levegő.
- Globális légköri cirkuláció.
- Alacsony és magas nyomású rendszerek, ciklonok, anticiklonok
- A légkör szerkezete, összetevői.
- Már látható következmények.
- Extrém időjárási helyzetek.

2010. november 19.

Állat- és növényvédelem.

- Állatvédelem fogalma, fontossága.
- Higiéniai és járványügyi összefüggések.
- Állatorvosi feladatok a gyógyításban és ételmezőségi ellenőrzésben hatósági jogkörrel.

- Emberi felelősség és magatartás a vadonélő, valamint a háziállatokkal kapcsolatban. Tápláléklánc megőrzés veszélyei.
- Élőhelyek védelme és természetes nyugalma.
- Növényvédelem fontossága.
- Megelőzés és a rezisztencianemesítés jelentősége.
- Őszi-téli lemosó permetezések ismertetése biogazdálkodási szempontok figyelembe vételével.

2010. december 10.

Madárvédelem

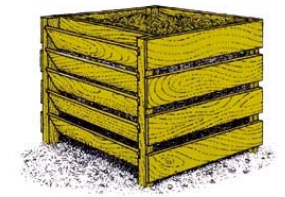
- Madarak fontossága és élőhelyei.
- Erdősávok jelentősége.
- Madarak téli etetése és ennek felelőssége.
- Madárodú típusok ismertetése, készítése, kihelyezési feltétele, védelmük, ellenőrzésük.

2011. január 14.

A komposztálásról

- Az élővilágot alkotó anyagok természetes körforgása a természetben. A Nap energiájának útja az élővilágban.
- A komposztálás fogalma és az ember megjelenésének, beavatkozásának következményei. Összefüggés a talaj humusz-tartalma és a tápanyag harmonizáció között.
- A szelektív hulladékgyűjtés jelentősége a komposzt készítés figyelembevételével.
- Komposzt készítés feltételei.
- Komposztálás egyszerűen.
- Komposztáló keret használata.
- Komposzt kezelése, tárolása, felhasználása.

A természetben nincs hulladék. Az elhullott állatok és az elpusztult növények maradványait a talajlakó élőlények lebontják széndioxidra, vízre és ásványi anyagokra. A komposztálás ezeknek a lebontó folyamatoknak az utánpótlása, vagyis a természetes szerves anyagoknak, az ember által irányított átalakítása humuszszerű vegyületekké. A munka során *optimális életfeltételeket* kell biztosítanunk a lebontást végző baktériumok és gombák számára. Ezek a következők; bontható szerves anyagok, víz, levegő. Legfontosabb teendőink; a hulladékok felaprítása 5-10 cm-es darabokra, minél többféle anyag összekeverése, nedvesítés szükség szerint, laza keverék kialakítása, halomba rakás *tömörítés nélkül*.

A ház körül, a kertben és a konyhában képződő valamennyi biológiai eredetű szerves anyag komposztálható. Ide soroljuk az istállótrágyát és a baromfitrágyát is, amelyek külön értéke, hogy nitrogént szolgáltatnak a kellő mértékű bomláshoz. A felaprított ág, a felaprított szőlővenyige, a szecskázott szalma és nádszár, továbbá a fűrészpor és a faforgács szénben gazdagok és viszonylag lassan bomlanak. Ezek adnak szerkezetet a komposztkeveréknek. Ha nem lennének, akkor összetapadnának a hulladék részecskék és levegőtlené válna, *berothadna* a komposztunk. Sztruktúra-anyagoknak is hívjuk őket. Ezek aprítékait keverjük össze a fűnyesedékkal, a gyomnövények és a haszonnövények felaprított száraival, indáival, leveleivel, valamint a konyhai hulladékokkal, állati trágyával és bármilyen egyéb aprított, bontható szerves anyaggal. Laza szerkezetű keveréket készítünk, és ezt rendszeresen a komposztkeretbe szórjuk. *Soha ne tömörítsük!* Amikor a keretünk megtelt hagyjuk két hétig pihenni, majd *forgassuk/keverjük* át a tartalmát. Ezt célszerűen a következők szerint végezzük. Bontsuk le a komposzt-halom körüli keretet, majd a halom mellett újra rakjuk össze. Vasvillával nem tömörítve, lazán szétterítve kezdjük meg a keret feltöltését, ügyelve arra, hogy a halom belsejében lévő anyag ezúttal a keret széleihez közel, kívülre kerüljön. Eközben

ellenőrizzük a keverék nedvességtartalmát. Öntözőkannából pótoljuk a vizet, de csak annyit adjunk, hogy a keverék olyan legyen legföljebb, mint a kinyomott szivacs. Éppen csak *nyirkos!* Nagyon fontos jól megérteni, hogy a baktériumok és a gombák életéhez szükséges *levegős szerkezetet* egyrészt az ág apríték, szalma szecska stb. hozzáadása, másrészt az időközönkénti átforgatással elvégzett szellőztetés biztosítja. Ha sikerül legalább kéthetente átrakni a halmunkat és mindvégig nyirkosan tartani, akkor 3-4 hónap múlva kész a komposztunk. Ilyenkor a keverék barnaszínű, jó szagú, az alkotók nem ismerhetők fel benne. A sztruktúraanyagokat kirostálva, bátran alkalmazhatjuk kertünk talajának javítására.

2011. február 18.

Vízellátás, csatornázás, szennyvíz

- A víz, mint életfeltétel.
- A víz körforgása a természetben.
- A vízgazdálkodás fontossága, járványügyi vonzatai.
- Települések „vonalas” létesítményei.
- Vízmű telep és hálózat.
- Vízvezetés csatornázással.
- Szennyvíz-hálózat, szennyvíz telep.
- Talajvíz védelme, szabályozása.

2011. március 18.

Tavaszi munkálatok a ház körül és a parkban.

- Növényápolási és növényvédelmi munkák.
- Fák, bokrok metszése, alakítása.
- Gyepesített terület munkálatai.
- Talaj előkészítés munkái vetéshez, tápanyag utánpótlás módja és szükségessége.

2011. április 15.

A hulladék fogalma és kezelésének fontossága.

- A természetben nincs hulladék, mert minden anyag folyamatos körforgásban van, szükség van rá.
- Az emberi beavatkozás során keletkező természetidegen anyagok sorsa, veszélyességük.
- Hulladékkezelő telepek, az elhelyezés és az újrahasznosítás feltételei.
- Hulladék égetés feltételei és következményei.
- A hulladékgyűjtés társadalmi szervezetsége.
- Tudatos magatartásunk jelentősége e témakörben.

2011. május 13.

Méhek, emberek, társadalmak.

- A méhek és darazsak földtörténeti megjelenése.
- A méhek jelentősége a virágos növények beporzásában. A méhek, mint társadalomépítők.
- A méhek élete.
- A méz keletkezése, összetétele, hasznossága.
- A méh-viasz és szerepe.
- A propolisz és szerepe.
- A méhpempő, mint fantasztikum és gyógyszer.
- Az emberi társadalmak hasonlatossága, munkamegosztása és összehasonlítása a méhekével.

2011.június 15.

Napsugárzás és hatása

- Röviden a Nap-rendszerről.
- Hullámtani alapismeretek.
- A fény, mint hullám-jelenség és energia.
- A szivárvány oka és összetétele.
- A napfény hatása az élővilágra, a fotoszintézis jelentősége.
- A napfény élettani hatása az emberre.
- Védekezési módok a káros hatások ellen, megelőzés, edzettség, gyógyítás égés esetén.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013